

**MENKUL KIYMETLERİN VERGİLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN OLARAK  
ÜYELERİMİZCE VE YAZILIM HİZMETİ SUNAN KURULUŞLARCA  
MALİYE BAKANLIĞI'NA İLETİLEN HUSUSLAR**

**Para ve sermaye piyasaları araçlarının vergilendirilmesi ile ilgili olarak yürürlüğe girecek yeni vergileme sisteminin uygulanması hakkında teknik konularda görüş alış verişinde bulunmak amacıyla üye temsilcileri ve aracı kuruluşlara yazılım hizmeti veren firmaların katılımıyla; 31 Ekim 2005 Pazartesi günü gerçekleştirilen toplantı sonrasında Aracı Kuruluşlar ve yazım hizmeti sunan firmalar tarafından Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'na iletilen hususlar aşağıda yer almaktadır.**

1. Saklama kuruluşunda depo edilen yabancı menkul kıymetleri temsilen çıkarılan ve bu menkul kıymetlerin verdiği hakları aynen sağlayan, bunlara özdeş, hamiline yazılı, nominal değeri temsil ettiği yabancı menkul kıymetin para birimi cinsinden ifade edilen depo sertifikaları işlemleri (ADR/GDR) ve dönüştürme işlemleri konusunda maliyet hesaplaması nasıl olacaktır?
2. Banka bir aracı kurum kullanarak müşterilerine hisse senedi işlemi yapmaktadır. Aracı Kurumda bulunan hesap Banka adınadır. Vergi matrahının hesaplanacağı kurum Banka mı yoksa Aracı Kurum mu sorumlu olacaktır?

Aracı kurum yapılan binlerce müşteriye ait işlemleri ve müşteri bakiyeleri konusunda bilgisi olmaması nedeniyle vergi matrahını nasıl hesaplayacaktır?

Mevcut sistemde müşterilerimizden A Bankası müşterileri adına A Yatırım A.Ş.nin aracılığında işlem yapmaktadır.  
A Yatırımda bu işlemler A Banka A.Ş. hesabından gerçekleşmektedir.

3. Mevzuatta Aracı Kurumlar müşterilerine banka kredisi kullanılabiliyorlar ve kredi karşılığı müşterinin stokunda bulunan menkul kıymetleri kredi teminatı olarak bankaya gönderebilirler.Bankada kredi alan ve teminat veren olarak Aracı Kurum görünmektedir dolayısıyla teminat nedeniyle kıymet transferi yapılırken gönderen müşteri iken bankada kıymet transferini alan Aracı Kurum'dur. Daha öncede aşağıdaki ifadelerle bildirmiştim;
  - a. “Aracı kurumlar müşterileri için banka kredisi kullanmaktadır. Banka da aracı Kurum adına hesap bulunması nedeniyle teminat olarak bankaya gönderilen menkul kıymetlerin maliyet bilgisi de gönderilecek midir? Ayrıca bu gönderilen kıymetler birden fazla müşteri hesabından olduğu için kredi borcunun ödenmemesi durumunda bankanın teminatları nakde çevirmek istemesi durumunda vergi hesaplaması neye göre olacaktır”
  - b. Aracı Kurumlar müşterilerine Banka kredisi kullanması durumunda müşterilerden almış oldukları teminatı kredi kullanılan bankaya teminat olarak göndermektedir. Banka kullanılan kredinin içeriğini bilmemekte ve kullandığı

kredi Aracı kurum hesabına olduğu için alınan teminat ta aynı şekilde aracı kurumun hesabında saklanmaktadır. Dolayısıyla Aracı kurum Bankaya bu menkul kıymetleri gönderirken müşterinin aracı kurum nezdindeki hesabından çıkıp bankadaki kendi hesabına virman yapmaktadır. Bu durumda gönderen taraf ile alan taraf farklı olduğu için Maliye Bakanlığı bildiriminde bulunulacak mıdır?

#### ÖRNEK

(X) Aracı kurumu (Y) bankasından 5.000.000YTL kredi almıştır. Bu kredileri SPK mevzuatına uygun olarak aşağıdaki şekilde müşterilerine kullandırmış ve müşteriden teminat olarak almış olduğu hisse senetlerini (Y) Bankasına kredi teminatı olarak göndermiştir.

Müşteri İsmi	Verilen Kredi Tutarı	Teminat olarak alınan HS kodu	Hisse Senedi Adet	Teminat Tutarı
Ayşe Kurt	3.000.000	ADANA	50000	6.000.000
Orhan Durmuş	1.000.000	BOLU	250000	2.000.000
Veli Akın	1.000.000	ARCLK	60000	2.000.000

(Y) Bankasındaki kredi hesabı (X) Aracı Kurumuna ait olduğu için teminat olarak bankaya gelen hisse senedi (X) aracı kurumun teminat hesabına alınmıştır.

Aktarılan bu hisse senetlerinde aktaran hesaplar Ayşe Kurt, Orhan Durmuş, Veli Akın iken ; aktarılan hesap (X) aracı kurumu dur. Bu durumda aktarımda alış tarihi ve alış miktarı olacak mı?

Ve bu aktarım işlemi Maliye Bakanlığına bildirilecek mi?

4. Portföy yönetim şirketlerinin yapmış olduğu işlemlerde taslakta açık bir hüküm olmadığı için bu şirketlerin işlemleri ile ilgili yorum yapılamamaktadır.
  - a. Portföy yönetim şirketi toplu işlem yapmaktadır, Aracı Kurumda müşteri hesabı Portföy Şirketi görülmektedir. Portföy Yönetim şirketi bu hesabı üzerinden müşterileri adına alım satım işlemi yapmakta, takas günü alış satış adetleri mahsuplaştırılarak aradaki fark göndermektedir. Burada Aracı Kurum, Portföy Yönetim Şirketindeki müşteri hesaplarını bilmediği için vergi matrahını hesaplayamamaktadır. Matrah hesaplamasında müşteri detayı olmadığı için nasıl bir yöntem olacaktır? (Not: Aynı sorun yabancı fonlar içinde mevcuttur. )
  - b. SPK mevzuatının Seri V, 59 nolu tebliğine göre Portföy yönetim Şirketleri müşteri varlıklarını bir Saklamacı Kuruluşta saklanması ve izlenmesi zorundadır. Bu tebliğin 20. Maddesinde (**Teslim karşılığı ödeme ilkesi** ) “ Portföy saklama kuruluşları kullanılarak yapılan işlemlerde teslim karşılığı ödeme ilkesi uygulanır. Teslim karşılığı ödeme; nakit ve varlık hareketlerinin eş anlı yapılmasıdır. İşleme taraf olan kuruluşun, varlıkların kendisine ulaşması ile eş anlı olarak nakit çıkışını; ya da nakdin teslim alınması ile eş anlı olarak varlık çıkışını yapması şarttır. “

Aracı Kurumun Müşterisi Portföy Yönetim şirketi olması ve maliyetin bilinmemesi nedeniyle vergi matrahı ve teslim karşılığı ne kadar bir ödeme (şartlı virman) yapılacağı hesaplanamaz. Bunun için nasıl bir yöntem olmalı?

- c. Portföy Yönetim Şirketleri yönettikleri müşteri portföyleri hesabına işlemleri çalışmış oldukları Aracı Kurum nezdinde bulunan kendi hesaplarından gerçekleştirmektedir. Bu durumda Aracı kurum bu şirketler adına aracılık yaptıkları işlemlerin detay bilgisine sahip değildir. (Portföy yönetim şirketinin vermiş olduğu emirlerin müşterimi yoksa o şirkete ait mi olduğu nasıl belirlenecektir? Vergi matrahı hesaplaması nasıl olacaktır?)

ÖRNEK:

(A) Portföy Şirketi, (X) Aracı Kurumda bulunan hesabı üzerinden aşağıdaki işlemleri yapmıştır.

Menkul Kıymet Türü	Menkul Kıymet Adet	İşlem Türü	İşlem Bedeli
BOLU Hisse Senedi	30000	Satış	2.22
BOLU Hisse Senedi	6000	Satış	2.17
BOLU Hisse Senedi	15000	Alış	2.15
BOLU Hisse Senedi	5000	Alış	2.15
BOLU Hisse Senedi	5000	Satış	2.20
BOLU Hisse Senedi	10000	Satış	2.23

(A) Portföy Şirketinin yapmış olduğu işlemlerin müşterileri içerisindeki dağılımı;

Müşteri İsmi	Menkul Kıymet Türü	Menkul Kıymet Adet	İşlem Türü	İşlem Bedeli
Ahmet Bey	BOLU Hisse Senedi	30000	Satış	2.22
Mehmet Bey	BOLU Hisse Senedi	6000	Satış	2.17
Mahmut Bey	BOLU Hisse Senedi	15000	Alış	2.15
(A) Portföy Şirketi	BOLU Hisse Senedi	5000	Alış	2.15
Ayşe Hanım	BOLU Hisse Senedi	5000	Satış	2.20
(A) Portföy Şirketi	BOLU Hisse Senedi	10000	Satış	2.23

(A) Portföy şirketinde bulunan BOLU hisse senedi stok bilgileri

Müşteri İsmi	Menkul Kıymet Türü	Menkul Kıymet Adet	Alış Bedeli	Alış Tarihi
(A)Portföy Şirketi	BOLU Hisse Senedi	30000	1.52	12.01.2006
(A)Portföy Şirketi	BOLU Hisse Senedi	6000	1.75	05.01.2006
Ahmet Bey	BOLU Hisse Senedi	15000		2005 yılında
Mehmet Bey	BOLU Hisse Senedi	5000	2.45	03.01.2006
Ayşe Hanım	BOLU Hisse Senedi	5000	2.52	03.01.2006

5. Vergi Tebliğ Taslağında Borsa yatırım Fonları (BYF) alım satım işlemleri vergiye tabi olmaktadır. Bu fonlar borsadan alınıp satıldığı gibi kurucudan da alınmaktadır.

Bunun ile ilgili hazırlanacak olan tebliğde aşağıdaki konularında yer alması gerektiği görüşündeyim.

BYF İMKB den alım satım yapılmasında vergi matrahı hesaplamada bu işlemlerin Hisse Senetlerine benzerliği nedeniyle bir sorun yok.

Eğer Müşteri BYF nu kurucudan almak isterse, aldığı katılma belgesi karşılığını para olarak değil BYF tarafından günlük ilan edilen fon portföyünde kompozisyonuna uygun mal (Hisse Senedi) olarak ödenmektedir.

Aynı şekilde Müşteri portföyünde bulunan BYF nu kurucuya satmak istediğinde, satmış olduğu katılma belgesi karşılığını para olarak değil fon portföyünde bulunan kompozisyonuna uygun mal (Hisse Senedi) olarak almaktadır.

Bu durumda;

A- BYF Katılma Belgesi satış işlemi karşılığı olarak müşteri portföyüne gelen hisse senetlerinin alış tarihi ve alış bedeli neye göre kaydedilmelidir?

B- BYF Katılma Belgesi satışı nedeniyle hesaplanacak olan vergi matrahında BYF Katılma Belgesi satış bedeli ne olacak?

C- BYF Katılma Belgesi alış işlemi karşılığı olarak müşteri portföyünden hisse senetleri BYF hesabına Serbest depo devri olarak gönderilecektir, hisse senetleri müşteri portföyünden çıktığı için satış olmuş gibi değerlendirilerek vergi hesaplaması yapılacak mıdır? Vergi hesaplaması yapılması durumunda satış bedeli ne olacaktır?

D- BYF Katılma Belgesi alış işlemi nedeniyle gelen katılma belgesinin birim fiyatı YTL olarak belli olmadığı için alış maliyeti ne olacaktır?

### **ÖRNEK (1)**

(A) müşterisi 18.01.2006 tarihinde borsadan 50000 adet 6,25 YTL fiyattan DJİST borsa fonu almıştır.

19.01.2006 tarihinde Kurucu olan Finans Yatırım A.Ş. ye satmış ve satış karşılığında kurucudan müşteriye aşağıdaki senetler ve para gelmiştir.

Menkul	Miktar(Adet)
Nakit	7.1
AEFES	546
AKBNK	5356
ARCLK	1213
DOHOL	2721
DYHOL	1915
ENKAI	860
EREGL	2820
FINBN	2711
FROTO	673

GARAN	9352
ISCTR	5211
KCHOL	4177
SAHOL	6454
SISE	1540
TCELL	3295
TOASO	1317
TUPRS	1316
ULKER	1459
VESTL	826
YKBNK	3745

### ÖRNEK (2)

(A) Müşterisi 19.01.2006 tarihinde Kurucu olan Finans Yatırım A.Ş. den 50000 adet DJIST katılma belgesi satın almıştır. Satış karşılığında kurucuya müşteri hesabından DJIST Fon hesabına aşağıdaki senetler ve para gönderilmiştir. Kurucudan satın alınan DJIST katılma belgesinin alış maliyeti ne olmalıdır?

Menkul	Miktar(Adet)
Nakit	7.1
AEFES	546
AKBNK	5356
ARCLK	1213
DOHOL	2721
DYHOL	1915
ENKAI	860
EREGL	2820
FINBN	2711
FROTO	673
GARAN	9352
ISCTR	5211
KCHOL	4177
SAHOL	6454
SISE	1540
TCELL	3295
TOASO	1317
TUPRS	1316
ULKER	1459
VESTL	826
YKBNK	3745

6. Açığa satış işlemi ile elde edilen gelirin üzerinden tevkifat hesaplanmasına ilişkin taslakta aşağıdaki ifadeler yer almaktadır,  
“Bir menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının alımından önce elden çıkarılması durumunda yani açığa satış işlemlerinde, elden çıkarılma tarihinden sonra yapılan ilk alım işlemi esas alınarak üzerinden tevkifat yapılacak tutar belirlenecektir.

Örnek:

Bayan (B), (T) aracı kurumu vasıtasıyla (X) A.Ş.'ye ait hisse senetlerinden 100.000 adedini 08.05.2006 tarihinde 4 YTL üzerinden açığa satmıştır. Bayan (B), aynı hisse senedi ile ilgili olarak 09.05.2006 tarihinde sırasıyla 3,75 YTL üzerinden 100.000 adet ve 3,85 YTL üzerinden 150.000 adet satın almıştır.

Bu durumda, (T) aracı kurumu, açığa satıktan sonraki ilk alış işlemi dikkate alarak (400.000 YTL – 375.000 YTL=) 25.000 YTL üzerinden tevkifat yapacaktır.”

Yukarıda verilen örneğin taslağın 2.4.1.2 numaralı fıkrası ile çakıştığını düşünüyorum. (“Aynı menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracından değişik tarihlerde alımlar yapıldıktan sonra bunların bir kısmının elden çıkarılması durumunda ilk giren ilk çıkar yöntemi kullanılmak suretiyle, tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınacak alış bedeli belirlenecektir. Ancak, aynı gün içinde yapılan alım-satım işlemlerinde günlük ağırlıklı ortalama fiyat bilgisi dikkate alınabilecektir” )

Örnekte;

09.05.2006 tarihinde 3,75 YTL üzerinden 100.000 adet ve 3,85 YTL üzerinden 150.000 adet satın alınması durumunda, 09.05.2006 tarihindeki alınan toplam 250.000 adet'in alış tutarı  $(3,75 \times 100000) + (3,85 \times 150000) = 952.500$  olmalıdır. Birim alış fiyatı ise 3,81 YTL olarak hesaplanmalıdır. (aynı gün içinde yapılan alım-satım işlemlerinde günlük ağırlıklı ortalama fiyat bilgisi dikkate alınabilecektir)

Bu durumda, (T) aracı kurumu, açığa satıktan sonraki alış işlemi dikkate alarak (400.000 YTL – 381.000 YTL=) 19.000 YTL üzerinden tevkifat yapılması gerekir..

7. Yabancı fonlar işlem yaptıktan sonra saklamacı banka hesabına virman yapılmasını talep etmektedir. Fakat saklamacı bankada bu hesaplar yabancı fonun müşterileri adına ayrı ayrıdır. Başka kuruma ve başka müşteri hesabına olduğu için bu transfer işlemleri Maliye Bakanlığına bildirilecek midir?

Bu bildirimde aktarma yapılan hesabın unvanı ve vergi kimlik nosu istenmektedir aracı kurum tarafından bu bilgiler bilinmediği için (Rekabet nedeniyle Yabancı fonlar müşteri bilgilerini Aracı Kuruma vermek istememektedir) buna yönelik bir düzenleme gerekmektedir

8. Yabancı Fonun aracı kurumda ve saklamacı kurumdaki unvanları farklı olabilmektedir. Hem Fon unvanlarının farklılığı, hem de alt hesapların aracı kurum tarafından bilinmemesi nedeniyle menkul kıymetlerin kurumlar arasındaki aktarımlarında sorunlar yaşanacaktır. Bu tür durumlar için tebliğde net ifadelerin bulunması gerekmektedir.
9. Taslakta dar mükellef müşterilerin 01.01.2006 tarihinden önce elde etmiş oldukları menkul kıymetlerin 2006 yılı içerisinde elden çıkarılması durumunda vergi tevkifatı hesaplamasına esas maliyet bilgisi ne şekilde bulunacağı açıklanmamıştır.

Bu durumda Dar mükellef müşterilerin 01.01.2006 tarihinden önce elde etmiş oldukları menkul kıymetin bu tarihten sonra satılması durumunda maliyet bilgisi olarak alış tarihi ve alış fiyatı vergi tevkifatı hesaplamasında esas alınacaktır diyebilir miyiz?

10. Müşterinin hesabında bulunan menkul kıymetin başka kuruma aktarımı istemesi durumunda müşteri ve maliyet bilgisinin verme veya vermeme sorumluluğu konusunda net ifade bulunmamaktadır. Ayrıca yanlış bilgi verilme nedeniyle yanlış vergileme (vergi kaybı oluşması durumunda dikkate alınmalıdır) konusundaki sorumluluk kime ait olacaktır
11. FIFO uygulamasında gün içi alımların zaman sıralaması yapılacak mı? Yoksa bir günün tüm alımlarını tek alım gibi mi düşüneceğiz? Bu durumda fiyat farklılıkları nasıl değerlendirilecek.?

Maliye Bakanlığı tebliğ taslağında yaptığı değişiklik ile, “aynı gün içinde yapılan alım-satım işlemlerinde günlük ağırlıklı ortalama fiyat bilgisinin dikkate alınabileceğini” belirtmiştir.

Burada “alım-satım işlemlerinde” ifadesinin kullanılmış olması farklı yorumlara neden olmuştur. Yorumlardan birisi; “satım ifadesinin de kullanılmış olması sadece alışkanlığından kaynaklanmaktadır, alışlarla ilgili maliyetler anlatılmaktadır ve gün içi alımlar stok miktarına ağırlıklı ortalama maliyetle ilave edilecektir” şeklindedir. Diğer yorum ise; “gün içi hareketler önce birbirleri ile karşılaştırılacak, alım fazlası var ise bu fazlalık stok miktarına ağırlıklı ortalama maliyetle ilave edilecektir” şeklindedir.

12. FIFO hesaplaması, işlemin olduğu günkü kurum nezdindeki müşteri hesabı üzerinden mi yapılacak, yoksa 3. ayın sonunda tekrardan tüm işlemler sıralandırılarak Satışlar ile Alışların 3. ayın sonundaki FIFO'ya göre yeniden eşleşmeleri mi sağlanacak?

Maliye Bakanlığı tebliğ taslağında yaptığı değişiklikte;  
“Geçici 67 nci maddenin (1) numaralı fıkrası uyarınca, bankalar ve aracı kurumlar tarafından takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla yapılacak tevkifatta, alım-satıma ilişkin takas tarihi esas alınacak, ancak bu tarih her halükarda işlem tarihinden 2 (iki) işgünü sonrasını geçemeyecektir. “  
ifadesini kullanmıştır.

Bu düzenleme, T+2 süresi içerisinde gelecek virmanların FIFO hesabında dikkate alınacağı ve tevkifat hesaplamasının T+2 süresindeki stok durumuna göre yapılacağı, daha sonra gelecek virmanlar nedeniyle FIFO hesabının değiştirilmeyeceği şeklinde yorumlanmıştır.

13. Dışarıya veya 3. şahıslara virmanlarda müşteri stok tercihi belirtebilecek mi? Örneğin; xxx tarihinde alınmış yyy maliyetli zzz senedini gibi. Yoksa burada herhangi bir tercih belirtmesine izin vermeksizin virmanlarda FIFO dikkate alınarak mı maliyet bildirilecek?
14. 3. şahıslara virmanlarda, virmanlanan kişi maliyet bilgilerini değiştirebilecek mi? Örneğin 1 nolu yatırımcı X senedini Y tarihinde aldığı Z maliyeti ile, T tarihinde X senedinin piyasa fiyatı P iken 2 nolu yatırımcıya virmanlanması durumunda 2 nolu yatırımcının alım tarihi ve maliyeti ne olacaktır? Alım tarihinin Y ve maliyetinin Z olması durumunda 2 nolu yatırımcıya haksız bir Stopaj yükü gelecek, alım tarihinin

T maliyetinin de P olması durumunda, 3. şahısa virman işlemi stopaja konu olmadığından bir vergi kaybı oluşabilecektir.

15. Dışarıya virmanlarda yanlış maliyet ve tarih bilgisi bildirilmiş ise bunun düzeltilmesi ne şekilde ve ne sürede yapılabilecektir? Buradaki sorumluluk nereye kadardır? Yaptırımları nelerdir?
16. Portföy Yönetimi şirketi müşterileri için, Portföy Yönetimi Şirketi tarafından müşteri bazında yapılacak hesaplamalar 3. ayın sonunda Aracı Kuruma müşteri Vergi Kimlik Numarası bazında bildirilmesi Maliye için yeterli olacak mıdır? Vergi Denetimi sırasında Aracı Kurumda olmayan bu detaylar kimden talep edilecek ve sorumluluk kimde olacaktır?
17. Geçici 67. maddesinin (8) numaralı fıkrası ile aşağıdaki 3 seçenektan hangisi hedeflenmiştir:

1) GVK 94/6/a ve b'de geçen MKYF ve MKYO'lar için artık bu kapsamda vergilendirme olmayacaktır. (GYO ve GSYO'lar içinde) Hisse Senedi ve TRepo gibi işlemlerinden dolayı ARACI KURUM tarafından GYO ve GSYO'lar da dahil % 15 vergi stopajı yapılacaktır.

2) GVK 94/6/a ve b (GYO ve GSYO'lardaki portföy kazançları % 0 bırakılarak) yeniden düzenlenmiş, vergilendirme döneminde(yıllık) MKYF ve MKYO bünyesinde yapılan gelir vergisi tevkifatı A ve B tipi fonlar ve MKYO'ları için %15'e çıkarılmıştır. (Portföy işlemleri için GVK 94. maddeye göre ödemiş olacağı (trepo %15, hisse senedi %15) peşin vergiler mahsup edilmeye devam edilecektir.)(Bundan önce B tipi Fonlarda yapıldığı gibi)

3) GVK 94/6/a ve b'de geçen MKYF ve MKYO'lar için artık vergilendirme olmayacaktır. (GYO ve GSYO'lardaki portföy kazançları %0 bırakılarak) MKYF ve Ortaklıklarının portföy kazançları ARACI KURUM tarafından %15 stopaja tabi tutulacaktır. (portföy kazançları hesaplanacak ve aynı müşterilere uygulanacak stopaj gibi Aracı Kurum stopaj yapıp 3'er aylık dönemde ödeyecektir.)

Soruyla İlgili mevzuat: Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67. maddesinin (8) numaralı fıkrası uyarınca, Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan Menkul Kıymet Yatırım Fonları ile menkul kıymet yatırım ortaklıklarının Kurumlar Vergisinden istisna edilmiş olan portföy kazançları, dağıtılsın veya dağıtılmasın % 15 oranında vergi tevkifatına tâbi tutulacaktır. Bu kazançlar üzerinden GVK 94 üncü madde üzerinden ayrıca bir tevkifat yapılmayacaktır.

Portföy kazançları üzerinden yapılan tevkifat tutarından, bu kurumların yaptıkları işlemler üzerinden tevkif suretiyle alınmış vergiler mahsup edilecek, mahsup edilemeyen bir tutarın kalması halinde de bu tutar kendilerine red ve iade edilecektir.

Uygulama:

(DUYURU (1999/24 Sayılı SPK Haftalık Bülteni'nde yayımlanmıştır.)



Maliye Bakanlığının 18.06.1999 tarih ve 024995 sayılı SPK'ya hitaben yazdığı yazıda GVK 94. maddesi gereği sorumlulardan kesilen verginin aynı maddenin 6/a bendi uyarınca portföy işletmeciliği kazançları üzerinden hesaplanan gelir vergisi tevkifatının üzerinde olması halinde müteakip yıllarda portföy işletmeciliği kazançları üzerinden hesaplanan gelir vergisi tevkifatına mahsup edilmesinin mümkün olmadığı ayrıca bildirilmiştir.)

İlgili Uygulama: Halen B Tipi yatırım fonlarında günlük olarak FON TOPLAM DEĞERİ'ndeki artışlar (PORTFÖY KAZANCI) üzerinden GVK 94. maddesinin 6. fıkrası b bendi uyarınca % 10 vergi tevkifatı yapılmaktadır. Ayrıca B tipi fonda gerçekleşen ters repo işlemlerinden GVK 94. maddesinin 14. fıkrası uyarınca % 22 stopaj olarak ödenmektedir. Yukarıda vermiş olduğu SPK ilkesi gereğince ikisi arasında mahsup yapılmaktadır.

## 18. **Konu:** Bir Yatırımcının Birden Fazla Hesap Kullanması Ve Müşterek Hesaplar

### 2.4.5. Birden fazla hesap kullanılması ve müşterek hesaplar

Aynı banka veya aracı kurum bünyesinde birden fazla hesap kullanılmak suretiyle işlem yapılması halinde söz konusu hesaplar tek bir hesap olarak değerlendirilecektir.

Geçici 67 nci maddenin uygulanmasında müşterek hesaplar da tek bir hesap olarak kabul edilmekte olup, aynı banka veya aracı kurumda hem bireysel hem de müşterek hesap veya birden fazla müşterek hesap kullanılmak suretiyle işlem yapılması durumunda söz konusu hesaplar birbiriyle ilişkilendirilmeksizin tevkifat matrahı hesaplanacaktır.

Bu maddenin **birinci paragrafının** uygulanmasıyla ilgili tereddütler ve farklı yorumlar aşağıdaki gibidir.

#### **Yorum 1;**

Diyelim ki Bay A'nın aynı aracı kurumda 200, 300 ve 400 numaralı hesapları vardır. Bu hesapların her biri için FIFO yöntemine göre matrah ve vergi hesabı yapıldıktan sonra tevkifat zamanı geldiğinde hesaplar arası mahsuplaşma yapılır.

Örneğin tevkifat zamanı geldiğinde her bir hesap için hesaplanan vergi matrahı aşağıdaki gibi olsun.

<u>Hesap No :</u>	200	300	400
<u>Vergi Matrahı (YTL):</u>	100	-50	-40

Bu durumda  $(100-50-40)= +10$  YTL olup 1,5 YTL vergi tevkifatı yapılacaktır.

#### **Yorum 2;**

Diyelim ki Bay A'nın aynı aracı kurumda 200,300 ve 400 numaralı hesapları vardır. Bu hesapların tamamı için FIFO yöntemine göre matrah ve vergi hesabı yapılır.

Örneğin Bay A'nın hesaplarında aşağıdaki hisse senedi alım satım işlemleri vardır.

Hesap No : 200

Tarih	Açıklama	Miktar (Adet)	Birim Alış/Satış Bedeli (YTL)	Toplam Tutar (YTL)
03.01.2006	AKBNK Alışı	10.000	5	50.000
02.02.2006	AKBNK Alışı	5.000	4	20.000
08.04.2006	AKBNK Satışı	6.000	6	36.000

Hesap No : 300

Tarih	Açıklama	Miktar (Adet)	Birim Alış/Satış Bedeli (YTL)	Toplam Tutar (YTL)
03.01.2006	YKBNK Alışı	10.000	5	50.000
02.02.2006	YKBNK Alışı	5.000	4	20.000
08.03.2006	AKBNK Satışı	6.000	6	36.000
09.05.2006	AKBNK Alışı	8.000	4.5	36.000
12.05.2006	YKBNK Satışı	12.000	5	60.000
22.05.2006	YKBNK Alışı	20.000	5.5	110.000

Bay A 08/03/2006 tarihinde 300 nolu hesabından 6000 adet AKBNK hisse senedi satmıştır. 08/03/2006 tarihinde 300 nolu hesapta AKBNK hisse senedi olmadığından bu işlem SPK mevzuatına göre bir **açığa satış** işlemidir. İşlem İMKB'ye açığa satış işlemi olarak bildirilmeli, açığa satış karşılığındaki gerekli teminat ve ödünç işlemleri de gerçekleştirilmelidir. Gerek SPK mevzuatına göre gerekse Geçici Madde 67 1c'ye göre satış işleminden sonraki ilk alış işlemi esas alınarak alış maliyeti tespit edilmelidir. Verilen örnekte 09/05/2006 tarihli 8000 adet AKBNK alış işlemindeki 4.5 YTL birim maliyeti 08/03/2006 tarihinde yapılan 6000 adet AKBNK satışının birim maliyeti olmalıdır. Hal böyle iken eğer madde 2.4.5 de belirtilen "**Aynı banka veya aracı kurum bünyesinde birden fazla hesap kullanılmak suretiyle işlem yapılması halinde söz konusu hesaplar tek bir hesap olarak değerlendirilecektir.**" ifadesi farklı yorumlanırsa, 300 nolu hesaptan 08/03/2006 tarihinde yapılan AKBNK satışının maliyeti hesaplanırken, FIFO yöntemine göre, aynı müşterinin 200 nolu hesapta 03/01/2006 tarihinde yapmış olduğu ve birim maliyeti 5 YTL olan alış işlemi esas alınacaktır. Bu uygulama gerek Geçici Madde 67 1c gerekse SPK'nın açığa satış ile ilgili kurallarıyla çelişmektedir. Bu konuda akla gelebilecek diğer bir soru ise vergi tevkifatının müşterinin hangi hesabına borç kaydı olarak yazılacağıdır.

Bu yoruma göre Bay A'nın vergi matrahı hesaplanırken FIFO kayıtları aşağıdaki gibi olacaktır

Tarih	Açıklama	Miktar (Adet)	Birim Alış/Satış Bedeli (YTL)	Toplam Tutar (YTL)
03.01.2006	YKBNK Alışı	10.000	5	50.000
03.01.2006	AKBNK Alışı	10.000	5	50.000
02.02.2006	YKBNK Alışı	5.000	4	20.000
02.02.2006	AKBNK Alışı	5.000	4	20.000
08.03.2006	AKBNK Satışı	6.000	6	36.000
08.04.2006	AKBNK Satışı	6.000	6	36.000
09.05.2006	AKBNK Alışı	8.000	4.5	36.000
12.05.2006	YKBNK Satışı	12.000	5	60.000
22.05.2006	YKBNK Alışı	20.000	5.5	110.000

Madde 2.4.5'in ikinci paragrafının uygulanmasıyla ilgili de farklı yorumlar vardır. Önce ikinci paragrafı hatırlayalım. "Geçici 67 nci maddenin uygulanmasında müşterek hesaplar da tek bir hesap olarak kabul edilmekte olup, aynı banka veya aracı kurumda hem bireysel hem de müşterek hesap veya birden fazla müşterek hesap kullanılmak suretiyle işlem yapılması durumunda söz konusu hesaplar birbiriyle ilişkilendirilmeksizin tevkifat matrahı hesaplanacaktır."

Bu paragrafla ilgili tereddüt yaşanmasının nedenlerinden biri tebliğe ek olarak yayınlanmış olan "Adına Tevkifat Yapılanlara Ait Bildirim" formunda hesap numarası yer almaması sadece vergi numarası yer almasıdır.

#### Örnek :

Bay A'nın X aracı kurumunda 100 nolu bireysel hesabı ve 200 nolu müşterek hesabı vardır. 200 nolu müşterek hesabın ortakları Bay A ve Bay B'dir. X aracı kurumu MKK'ya 200 nolu hesapla ilgili yaptığı bildirimde ortaklık pay oranlarını %40 Bay A ve %60 Bay B olarak bildirmiştir.

Ocak – Şubat – Mart tevkifat dönemi sonu itibarıyla 100 nolu hesapta 100 YTL vergi matrahı hesaplanmış olup 200 nolu hesapta ise 100 YTL zarar hesaplanmıştır.

#### Yorum 1:

100 nolu Bay A hesabından 15 YTL tevkifat yapılır, 200 nolu hesabın zararı gelecek dönemlerde oluşabilecek kardan mahsup edilmek üzere kaydedilir.

#### Yorum 2:

200 nolu hesaptaki 100 YTL zararın %40'ı yani -40 YTL Bay A'nın zararındır ve 100 nolu Bay A hesabındaki 100 YTL kardan düşülerek (100-40=60) 60 YTL üzerinden 9 YTL tevkifat yapılır.

## 19. Konu: Gelen Ve Giden Virmanlar

### Geçici Madde 67 1 c

Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı sahibinin, bu kıymetleri başka bir banka veya aracı kuruma aktarması halinde, söz konusu menkul kıymetlerin alış bedeli ve alış tarihi aktarma yapılan kuruma bildirilir. Aktarmanın başka bir kişi veya kurum adına yapılması halinde, alış bedeli ve alış tarihinin ilgili banka veya aracı kuruma bildirilmesinin yanı sıra işlem Maliye Bakanlığına da bildirilir. Bu bildirimler, başka bir kişi veya kurum adına naklin aynı banka veya aracı kurumun bünyesinde gerçekleştirilmesi veya kıymetin sahibi tarafından fiziken teslim alınması halinde de yapılır.

Menkul kıymet virmanları ile ilgili olarak iki temel soru vardır.

- 1- Başka kişi veya kurum adına yapılan virmanların ivazlı işlem olarak kabul edilip vergi matrahı hesaplanırken satış işlemi gibi muamele görüp görmeyeceği konusu.
- 2- FIFO ile matrah hesaplanırken dikkate alınacak tarihin edinim tarihi mi yoksa virman tarihi mi olacağı konusu

### SORU 1:

Başka kişi veya kurum adına yapılan virmanların ivazlı işlem olarak kabul edilip vergi matrahı hesaplanırken satış işlemi gibi muamele görecektir midir?

Bay A'nın X Aracı kurumundaki 200 nolu hesabında aşağıdaki hisse senedi hareketleri mevcuttur. Bay A 08/05/2006 tarihinde 6000 adet AKBNK hisse senedini Y aracı kurumundaki Bay B hesabına aktarmıştır. AKBNK hisse senedinin 08/05/2006 tarihindeki gün sonu kapanış fiyatı 6 YTL'dir.

Tarih	Açıklama	Miktar (Adet)	Birim Alış/Satış Bedeli (YTL)	Toplam Tutar (YTL)
03.01.2006	AKBNK Alışı	10.000	5	50.000
02.02.2006	AKBNK Alışı	5.000	4	20.000
<b>08.05.2006</b>	<b>Bay B'ye AKBNK Virman çıkışı</b>	<b>6.000</b>	<b>6</b>	<b>36.000</b>
<b>22.05.2006</b>	<b>AKBNK Satışı</b>	<b>12.000</b>	<b>4</b>	<b>48.000</b>

### Örnekle ilgili sorular:

1- 08/05/2006 tarihli virman çıkışı 03/01/2005 tarihli alışın satış işlemi olarak kabul edilip  $(6000 \times 6) - (6000 \times 5) = 6000$  YTL matrah üzerinden tevkifat yapılacak mıdır ? Yoksa 22/05/2006 tarihli satış işlemi dikkate alınarak  $(12000 \times 4) - ((10000 \times 5) + (2000 \times 4)) = -10000$  YTL zarar hesaplanıp tevkifat yapılmayacak mıdır ?

2- 08/05/2006 tarihli virman çıkışı Y kurumundaki Bay B hesabına giriş olarak kaydedilirken Bay A'nın edinim tarihi olan 03/01/2006 tarih ve 5 YTL birim fiyatla mı giriş yapılacaktır yoksa 08/05/2006 tarih ve o günkü kapanış değeri olan 6 YTL birim fiyatla mı giriş yapılacaktır ?

## SORU 2:

Yatırımcının hesabında bulunan bir hisse senedinde alış ve satış işlemleri olduktan sonra aynı hisse senediyle ilgili ve geçmiş edinim tarihli bir virman giriş işlemi olursa FIFO nasıl çalışacaktır ?

Bay A'nın X Aracı kurumundaki 200 nolu hesabında aşağıdaki hisse senedi hareketleri mevcuttur. Bay A'nın hesabına 08/03/2006 tarihinde 6000 adet AKBNK hisse senedi Y aracı kurumundaki Bay B hesabından aktarılmıştır. Bay B virman iletimi sırasında 6000 adet AKBNK hisse senedini Y aracı kurumunda 10/01/2006 tarihinde 7 YTL birim maliyetle satın almış olduğunu beyan etmiş Y kurumu da bu bilgiyi teyit etmiştir. AKBNK hisse senedinin 08/03/2006 tarihindeki gün sonu kapanış fiyatı 6 YTL'dir.

Tarih	Açıklama	Miktar (Adet)	Birim Alış/Satış Bedeli (YTL)	Toplam Tutar (YTL)
23.01.2006	AKBNK Alış	20.000	4	80.000
02.02.2006	AKBNK Satış	6.000	5	30000
<b>08.03.2006</b>	<b>Bay B'den AKBNK Virman girişi edinim tarihi 10/01/2006 maliyet 7 YTL</b>	<b>6.000</b>	<b>?</b>	<b>?</b>
<b>22.03.2006</b>	<b>AKBNK Satış</b>	<b>12.000</b>	<b>4</b>	<b>48.000</b>

## Yorum 1;

Tevkifat tarihindeki FIFO uygulamasında esas olan kayıt tarihi (örnekte virman tarihi) değil edinim tarihidir. FIFO'ya göre işlem sırası aşağıdaki gibi olmalıdır. Bu durumda 02/02/2006 tarihli satış 10/01/2006 tarihli alışın satışı, 22/03/2006 tarihli satış ise 23/01/2006 tarihli alışın kısmi satışı olarak kabul edilmelidir. Sonuç olarak Bay A'nın hesabında 8.000 adet 4 YTL birim maliyetli AKBNK hisse senedi mevcuttur.

Edinim Tarihi	Açıklama	Miktar (Adet)	Birim Alış/Satış Bedeli (YTL)	Toplam Tutar (YTL)
<b>10/01/2005</b>	<b>AKBNK Alış</b>	<b>6.000</b>	<b>7</b>	<b>42.000</b>
23.01.2006	AKBNK Alış	20.000	4	80.000
02.02.2006	AKBNK Satış	6.000	5	30.000
<b>22.03.2006</b>	<b>AKBNK Satış</b>	<b>12.000</b>	<b>4</b>	<b>48.000</b>

Eğer X aracı kurumu her gün karlı satış yapan müşterilerden %15 stopaj tevkifatı yapıyorsa virman hareketlerini de dikkate alarak her gün düzeltme yapmalı veya 3 aylık dönem sonunda tüm işlemleri edinim tarihine göre sıraya sokarak FIFO'ya göre tekrar hesaplama yaparak müşterilere iade veya ilave tahsilat işlemi yapmalıdır.

### Yorum 2;

Esas olan kayıt tarihidir. 02/02/2006 tarihinde yapılan satış işlemi sırasında Bay A hesabında sadece 23/01/2006 tarihli alışlar mevcuttur ve 02/02/2006 tarihli satışın maliyeti 23/01/2006 tarihli alış maliyetidir. 08/03/2006 tarihinde virman gelen ve birim maliyeti 7 YTL olarak bildirilen 6000 adet AKBNK hisse senedi, 08/03/2006 tarihli alış gibi kaydedilir ve ileri tarihli satışlarda dikkate alınır. Bu durumda FIFO da sıra aşağıdaki gibi olmalıdır.

Kayıt Tarih	Açıklama	Miktar (Adet)	Birim Alış/Satış Bedeli (YTL)	Toplam Tutar (YTL)
23.01.2006	AKBNK Alışı	20.000	4	80.000
02.02.2006	AKBNK Satışı	6.000	5	30000
<b>08.03.2006</b>	<b>AKBNK Alışı</b>	<b>6.000</b>	<b>7</b>	<b>42.000</b>
<b>22.03.2006</b>	<b>AKBNK Satışı</b>	<b>12.000</b>	<b>4</b>	<b>48.000</b>

Sonuç olarak Bay A'nın hesabında 2.000 adet 4 YTL birim maliyetli ve 6000 adet 7 YTL birim maliyetli AKBNK hisse senedi mevcuttur.

Eğer X aracı kurumu her gün karlı satış yapan müşterilerden %15 stopaj tevkifatı yapıyorsa virman hareketlerini de alış/satış gibi kaydeder. 3 aylık dönem sonunda bir daha yeniden hesap yapmaya gerek yoktur. Yapılan günlük hesaplar yeterli olup günlük iade ve tahsilat işlemleri yapılır.

### Yorum 3;

Tevkifat tarihindeki FIFO uygulamasında esas olan edinim tarihidir. Ancak; 08.03.2006 tarihinde gelen virman geçmiş tarihteki satışları etkilememektedir. Virman tarihinden itibaren yapılacak satışlarda öncelik sırasına göre tevkifat matrahı tespit edilecektir. FIFO'ya göre işlem sırası aşağıdaki gibi olmalıdır. Bu durumda 02/02/2006 tarihli satış 23/01/2006 tarihli alışın satışı, 22/03/2006 tarihli satış ise 10/01/2006 tarihli alışın ve 23/01/2006 tarihli alışın ise kısmi satışı olarak kabul edilmelidir. Sonuç olarak Bay A'nın hesabında 23.01.2006 tarihli 8.000 adet 4 YTL birim maliyetli AKBNK hisse senedi mevcuttur.

Kayıt Tarih	Edinim Tarihi	Açıklama	Miktar (Adet)	Birim Alış/Satış Bedeli (YTL)	Toplam Tutar (YTL)
23.01.2006	23.01.2006	AKBNK Alışı	20.000	4	80.000
02.02.2006	02.02.2006	AKBNK Satışı	6.000	5	30000
<b>08.03.2006</b>	<b>10.01.2006</b>	<b>AKBNK Alışı</b>	<b>6.000</b>	<b>7</b>	<b>42.000</b>
<b>22.03.2006</b>	<b>22.03.2006</b>	<b>AKBNK Satışı</b>	<b>12.000</b>	<b>4</b>	<b>48.000</b>

## 20. Konu: Ağırlıklı Ortalama Yöntemi

**Maliye Bakanımız Sn. Kemal UNAKITAN ile Devlet Bakanımız Sn. Ali BABACAN'ın Birlikte Yaptığı Menkul Kıymetlerin Vergilendirilmesine İlişkin Açıklamalardan Aşağıda Belirtilen Husus Sektörde Farklı Yorumlara Yol Açmıştır.**

*“Uygulamada doğabilecek güçlüklerin aşılması amacıyla aynı gün içindeki alım-satımlarla ilgili olarak yalnızca gün içinde ağırlıklı ortalama yönteminin kullanılabilmesine imkan sağlanacaktır.”*

Yukarıda belirtilen açıklamaya istinaden aşağıda iki farklı görüşe göre örnek verilmiştir. Bu hususun aydınlatılmasını rica ederiz.

**Örnek:** 04.01.2006 ve 05.01.2006 tarihlerinde X yatırımcı aşağıdaki işlemleri yapmıştır. Ayrıca AKBANK hisse senedinde bu işlemler öncesinde 02.01.2006 tarihinde almış olduğu 100 Lot 8,40 maliyetten stok bulunmaktadır.

İşl.Tarihi	His.Sen.	A / S	Miktar	Fiyat	Gerç. Zamanı
04/01/2006	AKBANK	Alış	10	8,50	10:01
04/01/2006	AKBANK	Alış	10	8,55	10:02
04/01/2006	AKBANK	Alış	50	8,60	10:04
04/01/2006	AKBANK	Satış	20	8,60	09:55
04/01/2006	AKBANK	Satış	20	8,55	10:03
05/01/2006	AKBANK	Alış	80	8,80	10:00
05/01/2006	AKBANK	Alış	20	8,60	10:01

**1.Yorum Vergi Tevkifatı Hesaplaması** (Gün içi alış satışlarda, önceden gelen maliyetli hisse senedi olsa dahi dikkate alınmaz ve gün içi alışların ortalama maliyeti hesaplanarak satış adetini karşılayacak şekilde tevkifat matrahı hesaplanır. Gün içi alışlardan kalan varsa stok olarak devreder.)

Mal.Tarihi	Sat.Tarihi	İşlem	Hisse	Miktar	Tutar	Sat.Mal.	Tev.Tutarı
02/01/2006		Alış	AKBNK	100,00	840,00		
04/01/2006		Alış	AKBNK	70,00	600,50		
	04/01/2006	Satış	AKBNK	40,00	343,00	336,14	-
05/01/2006		Alış	AKBNK	100,00	876,00		

### **Kalan Stok Bilgisi**

02/01/2006			AKBNK	100,00	840,00		
04/01/2006			AKBNK	30,00	257,36		
05/01/2006			AKBNK	100,00	876,00		

**2.Yorum Vergi Tevkifatı Hesaplaması** (Gün içinde aynı hisse senedinde birden fazla alım ve satım yapılmış ise, bilgisayar sistemini zorlayacak hareket fazlalığı olmaması için her gün için aynı hisse senedinden bir adet alış satırı, bir adet satış satırı tutulur. Tevkifat matrahı yasa da belirtildiği gibi ilk giren ilk çıkar maliyet yöntemine göre hesaplanır.)

Mal.Tarihi	Sat.Tarihi	İşlem	Hisse	Miktar	Tutar	Sat.Mal.	Tev.Tutarı
02/01/2006		Alış	AKBNK	100,00	840,00		
04/01/2006		Alış	AKBNK	70,00	600,50		
	04/01/2006	Satış	AKBNK	40,00	343,00	336,00	7,00
05/01/2006		Alış	AKBNK	100,00	876,00		

### Kalan Stok Bilgisi

02/01/2006			AKBNK	60,00	504,00		
04/01/2006			AKBNK	70,00	600,50		
05/01/2006			AKBNK	100,00	876,00		

**3.Yorum Vergi Tevkifatı Hesaplaması** (Gün içinde aynı hisse senedinden birden fazla alım ve satım işlemi yapılmış olsa dahi, işlemler gerçekleşme zamanına göre önceliklendirilir. Tevkifat matrahı yasada belirtildiği gibi ilk giren ilk çıkar maliyet yöntemine göre hesaplanır.)

Mal.Tarihi	Sat.Tarihi	İşlem	Hisse	Miktar	Tutar	Sat.Mal.	Tev.Tutarı
02/01/2006		Alış	AKBNK	100,00	840,00		
04/01/2006		Alış	AKBNK	10,00	85,00		
04/01/2006		Alış	AKBNK	10,00	85,50		
04/01/2006		Alış	AKBNK	50,00	430,00		
	04/01/2006	Satış	AKBNK	40,00	343,00	336,00	7,00
05/01/2006		Alış	AKBNK	80,00	704,00		
05/01/2006		Alış	AKBNK	20,00	172,00		

### Kalan Stok Bilgisi

02/01/2006			AKBNK	60,00	504,00		
04/01/2006			AKBNK	10,00	85,00		
04/01/2006			AKBNK	10,00	85,50		
04/01/2006			AKBNK	50,00	430,00		
05/01/2006			AKBNK	80,00	704,00		
05/01/2006			AKBNK	20,00	172,00		

## 21. Konu: Kuponlu Bir Kıymetin Kuponu Ayrıştırıldığında Maliyet Yapısı Nasıl Olacak

Kuponlu bir kıymetin ana kağıdı ile kuponları ayrıştırıldığında ayrılan kuponun FIFO yöntemi ile maliyeti ne olacak? Kuponlu kıymet ayrıştırılmadan önce 5 kalem farklı tarihlerde farklı fiyatlarda alım var ise ve bu işlemlerden sonra kuponlar ayrıştırıldı ise hesaplama nasıl olacak?

## 22. Konu: Tevkifat Dönemi

### 2.6. Tevkifat dönemi



*Geçici 67 nci maddenin (1) numaralı fıkrası uyarınca, bankalar ve aracı kurumlar tarafından takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla yapılacak tevkifatta, alım-satıma ilişkin takas tarihi esas alınacaktır.*

*Söz konusu üçer aylık tevkifat dönemleri aşağıda belirtildiği gibi olacaktır.*

*Birinci dönem; Ocak-Şubat-Mart*

*İkinci dönem; Nisan-Mayıs-Haziran*

*Üçüncü dönem; Temmuz-Ağustos-Eylül*

*Dördüncü dönem; Ekim-Kasım-Aralık.*

**Örnek:** X yatırımcı aşağıdaki hisse senedi işlemlerini yapmıştır.

<b>İMKB İşl.Tarihi</b>	<b>Tak.Tarihi</b>	<b>His.Sen.</b>	<b>A / S</b>	<b>Miktar</b>	<b>Fiyat</b>	<b>Gerç. Zamanı</b>
02/01/2006	04/01/2006	AKBANK	Alış	100,00	8,50	10:01
04/01/2006	06/01/2006	AKBANK	Alış	10,00	8,50	10:01
04/01/2006	06/01/2006	AKBANK	Alış	10,00	8,55	10:02
04/01/2006	06/01/2006	AKBANK	Alış	50,00	8,60	10:04
04/01/2006	06/01/2006	AKBANK	Satış	20,00	8,60	09:55
04/01/2006	06/01/2006	AKBANK	Satış	20,00	8,55	10:03
05/01/2006	07/01/2006	AKBANK	Alış	80,00	8,80	10:00
05/01/2006	07/01/2006	AKBANK	Alış	20,00	8,55	10:01
29/03/2006	31/03/2006	AKBANK	Alış	20,00	8,65	10:03
31/03/2006	02/04/2006	AKBANK	Alış	20,00	8,75	10:05
29/12/2006	31/12/2006	AKBANK	Alış	20,00	8,80	10:08
30/12/2006	02/01/2007	AKBANK	Alış	20,00	8,95	10:09
31/12/2006	03/01/2007	AKBANK	Alış	20,00	8,85	10:11

**1.Yorum Vergi Tevkifatı Hesaplaması:** Muhasebede ve vergide tahakkuk esastır. Bu nedenle vergi tevkifat dönemi işlemlerin İMKB’de gerçekleştiği tarih dikkate alınacaktır. Yani; 31.03.2006 tarihinde İMKB’de yapmış olduğum işlemler de 1.dönem içinde yer alacaktır. 30.12.2006 ve 31.12.2006 tarihlerinde yapılacak işlemlerde 4.dönem içinde yer alacaktır.

**Takas tarihi borç kapatma tarihidir.** Bu nedenle tevkifat dönemi tespitinde bu tarihin alınması söz konusu olamaz. **Çünkü Muhasebede ve vergide tahakkuk esastır.** Bu nedenle tevkifat dönemi tespitinde kesinlikle İMKB işlem tarihi esas alınacaktır.

**2.Yorum Vergi Tevkifatı Hesaplaması:** İşlemler takas işlemlerinin yapılması sonucu geçerlilik kazanmaktadır. Bu nedenle vergi tevkifat dönemi Takas işlemlerinin gerçekleştiği tarih dikkate alınacaktır. Yani; 29.03.2006 tarihine kadar İMKB’de yapılan işlemler 1.dönem içinde yer alacak 31.03.2006 tarihinde yapılan işlemlerde 2. dönem içinde yer alacaktır. Ancak; 30.12.2006 ve 31.12.2006 tarihlerinde yapılacak işlemlerde dönemsellik ilkesi gereği 4.dönem içinde yer alacaktır.

**Takas tarihi borç kapatma tarihi ve aynı zamanda işlemlerin gerçekleştirilmesi tarihidir.** Bu nedenle tevkiyat dönemi tespitinde bu tarihin (Takas tarihi) alınması gerekmektedir.

### **23. Konu: Menkul Kıymet Edinim Tarihi**

**Örnek:** X yatırımcı aşağıdaki hisse senedi işlemlerini yapmıştır.

<b>İMKB İşl.Tarihi</b>	<b>Tak.Tarihi</b>	<b>His.Sen.</b>	<b>A / S</b>	<b>Miktar</b>	<b>Fiyat</b>	<b>Gerç. Zamanı</b>
02/01/2006	04/01/2006	AKBANK	Alış	100,00	8,50	10:01
04/01/2006	06/01/2006	AKBANK	Alış	10,00	8,50	10:01
04/01/2006	06/01/2006	AKBANK	Satış	20,00	8,55	10:03
05/01/2006	07/01/2006	AKBANK	Alış	80,00	8,80	10:00
29/03/2006	31/03/2006	AKBANK	Alış	20,00	8,65	10:03
31/03/2006	02/04/2006	AKBANK	Alış	20,00	8,75	10:05
29/12/2006	31/12/2006	AKBANK	Alış	20,00	8,80	10:08
30/12/2006	02/01/2007	AKBANK	Alış	20,00	8,95	10:09
31/12/2006	03/01/2007	AKBANK	Alış	20,00	8,85	10:11

**1.Yorum (Edinim Tarihi):** Edinim tarihi olarak işlemlerin İMKB’de gerçekleştirildiği tarih dikkate alınacaktır. Yani; 31.03.2006 tarihinde İMKB’de yapmış olduğumuz alış işlemlerinin edinim tarihi 02.04.2006 tarihi değil İMKB’de gerçekleşen tarih olan 31.03.2006 tarihidir.

**2.Yorum (Edinim Tarihi):** Edinim tarihi olarak işlemlerin Takasının gerçekleştirildiği tarih dikkate alınacaktır. Yani; 31.03.2006 tarihinde İMKB’de yapmış olduğumuz alış işlemlerinin edinim tarihi olarak 02.04.2006 tarihi dikkate alınacaktır.